

Косівський інститут прикладного декоративного мистецтва
Львівської національної академії мистецтв
Кафедра «Дизайн»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Шрифти і типографіка»

ОПП 022.01 «Графічний дизайн»

I-III семестри 2020-2021 н. р.

ВИКЛАДАЧ: Юрчишин Галина Миколаївна

E-mail: galina.urchyshyn@gmail.com

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
кількість кредитів ECTS	6 (180 год.)
вид заняття	загальна кількість годин
лекції	16
практичні, семінарські заняття	76
самостійна робота студента	88

КОНСУЛЬТАЦІЇ

Згідно з навчальним планом заняття з дисципліни «Шрифти і типографіка» передбачені раз на тиждень. Усі консультації з дисципліни проводяться під час занять. Додаткові індивідуальні консультації, що стосуються змісту курсу, відбуваються за попередньою домовленістю.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

«Шрифти і типографіка» — це фундаментальна фахова дисципліна у навчальному процесі підготовки дизайнерів-графіків освітнього рівня "Бакалавр".

Робоча навчальна програма розроблена для студентів I-II курсів на I-III

семестри.

Графічний дизайн - це «візуальний комунікатор», який реалізує при проектуванні множини систем і об'єктів: знаків, візуальних комплексів, ідентифікацій (формування фірмового стилю) та ін. Графічний дизайн розвивається з іншими напрямками в мистецтві, тому його мова відповідає їх художній мові.

Предмет " Шрифти і типографіка" має на меті навчити дизайнерів-графіків розширити сферу візуальної комунікації за допомогою композиційних засобів шрифтової композиції, вміння координувати свою творчу діяльність з представниками інших творчих професій. Дисципліна спрямована на практичне оволодіння композиційними прийомами для організації, розміщення і зв'язку різномірних елементів художньої форми для надання єдності та цільності мистецького твору.

Міждисциплінарні зв'язки предмету тісно пов'язані із предметами: "Рисунок", "Живопис", "Композиція", "Проектування", "Проектна графіка", які необхідні для творчої діяльності та дизайнерських розробок.

Робоча програма навчальної дисципліни "Шрифти і типографіка" побудована на базі лекційних, практичних і самостійних занять, що допомагає студенту у закріпленні набутих знань та посиленні міжпредметного зв'язку, розвитку творчого мислення, вмінні створювати авторську графічну мову та індивідуальний творчий почерк засобом шрифтової композиції.

МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Метою вивчення дисципліни "Шрифти і типографіка" у I-III семестрах є формування загальних та спеціальних (фахових) компетентностей згідно стандартів вищої освіти першого(бакалаврського) рівня:

1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
2. Оволодіти знаннями формування фірмового стилю у графічному дизайні як сукупності графічних знаків, графіки виробів і засобів візуалізації інформації про фірму, підприємство і т. д., розробленої для упізнаваності їх зорового образу.
3. Засвоїти та вмівло впроваджувати в дизайн- проекти принципи корпоративної ідентифікації і графічного дизайну в цілому: різноманітність і неповторність графічних рішень, впізнаваність, концептуальність та гнучкість.
4. Грамотно застосовувати засоби проектування та прийоми і принципи, які необхідні в процесі роботи: проектні класифікації, композиційне формотворення, проектно-графічне моделювання, проектну графіку у синтезі з шрифтовими композиційними засобами.
5. Застосовувати шрифт, як простий і багатогранний засіб комунікації, за

посередництвом якого слід створювати різноманітні виразні композиції, що мали б графічну цінність.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
			Денна форма навчання	
Кількість кредитів	6	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Нормативна	
Кількість модулів	3		Рік підготовки	
Кількість змістових модулів	6	Напрямок підготовки	2021	2022
Загальна кількість годин	180	Спеціальність 022 Дизайн	Семестр	
			I-III	
Тижневих годин для денної форми навчання: 2/2/2		Вид Графічний дизайн	Лекції	
			16	
аудиторних	92	Освітній ступінь «бакалавр»	Практичні	
			76	
Самостійна робота				
88				
самостійної роботи	88		Вид контролю: екзамен-перегляд	

ОРІЄНТОВАНИЙ ПЛАН КУРСУ

Дата тижні	Назва змістових модулів і тем	Форма заняття	К-сть годин	Методи викладу	Модульний контроль
Тиж. 15	Модуль 1. Шрифт як графічна форма певної системи письма. Основи шрифтової композиції.		30 год.		Екзамен-перегляд
Тиж. 1-2	Змістовий модуль 1. Техніки виконання шрифту пером і тушшю. Види шрифтів: рукописний, мальований, гравіруваний, набірний.	Практична робота	4 год.		Поточний перегляд; Виконати технічну вправу засобом пера і туші Ф-А4.
Тиж. 3-4	Тема 2. Художньо-стилеві та технічні особливості «Рубленого шрифта».	Практична робота	4 год.		Поточний перегляд Виконати вправу «Рублений шрифт», перо і туш, Ф-А4
Тиж. 5	Тема 4. Художньо-стилеві та технічні особливості «Каролінський мінускул».	Практична робота	2 год.	Фронтальний контроль, індивідуальні консультації	Виконати вправу «Каролінський мінускул», перо і туш, Ф-А4.
Тиж. 6-7	Тема 5. Український шрифт Григорія Нарбути	Самостійна робота, практична робота	4 год.	Самостійне опрацювання	Зарисовки, практична вправа, Ф-А4
Тиж.	Змістовий модуль 2.	Практична		Індивідуальні	Зарисовки, практична вправа, Ф-А4

8-9	Фактура у графічному дизайні як засіб передачі характеру поверхні зображення. Тема 1. Вправа на передачу відчуття виразних можливостей фактури за допомогою лінії і плями.	а робота.	4 год.	консультації Самостійна робота	
Тиж. 10-12	Тема 2. Вправа на передачу відчуття виразних можливостей фактури за допомогою кольору та монотипій		6 год.	Практична вправа	Зарисовки, практична вправа, Ф-А4
Тиж. 13-15	Тема 3. Монограма як елемент фірмового стилю. Вправа на графічне вирішення власної монограми студента.		6 год.	Практична вправа	Зарисовки, практична вправа, Ф-А4
Тиж. 16	Модуль 2. Шрифтова композиція та засоби її гармонізації.		32 год.		Екзамен-перегляд.
Тиж. 1-2	Змістовий модуль 1. Тема 1. Контраст форм та їх елементів	Практична робота	4 год.		Поточний перегляд; Виконати технічну вправу засобами пера і туші Ф-А4.
Тиж. 3-4	Тема 2. Акцент-підкреслення, виділення і винесення на передній план	Практична робота	4 год.		Поточний перегляд. Виконати вправу, Ф-А4.
Тиж. 5-6	Тема 3. Гра розмірів шрифту за напрямками	Практична робота	4 год.	Презентація, відеоматеріали, демонстрація цнаочнення...	Поточний перегляд. Виконати вправу, перо і туш, Ф-А4.
Тиж.	Тема 4. Ритм шрифтових блоків	Практична робота	4 год.	Фронтальний	Поточний перегляд. Виконати вправу, Ф-А4.

7-8		а робота	год.	контроль., індивідуальні консультації...	
Тиж. 9-10	Тема 5. Руйнування шрифтового блоку	Самостій на робота. Практичн а робота.	4 год.	Самостійне опрацювання...	Зарисовки. Практична вправа. Ф-А4.
Тиж. 11-13	Тема 6. Динаміка у шрифтовій композиції	Практичн а робота.	6 год.	Індивідуальні консультації. Самостійна робота.	Зарисовки, практична вправа, Ф-А4.
Тиж. 14-16	Тема 7. Перехід від хаосу до впорядкованої композиції		6 год.	Практична вправа	Зарисовки, практична вправа, Ф-А4
Тиж. 15	Модуль 3. Шрифт як графічна форма на основі слова.		30 год.		Екзамен-перегляд.
Тиж. 1-3	Змістовий модуль 1. Тема 1. Статика шрифтової композиції	Практичн а робота	6 год.	Презентація, відеоматеріали, демонстрація унаочнення	Поточний перегляд, виконати технічну вправу засобом пера і туші Ф-А4
Тиж. 4-6	Тема 2. Метричні елементи композиції	Практичн а робота	6 год.	Презентація, відеоматеріали, демонстрація унаочнення	Поточний перегляд, виконати вправу, Ф-А4
Тиж. 7-9	Тема 3. Шрифтова модульна композиція	Практичн а робота	6 год.	Презентація, відеоматеріали, демонстрація унаочнення	Ескізування, поточний перегляд. Виконати 3 композиції, Ф-А4

Тиж. 10-12	Тема 4. Довільна форма на основі букви чи слова.	Практична робота	6 год.	Презентація, відеоматеріали, демонстрація унаочнення	Виконати 3 композиції, Ф-А4
Тиж. 13-15	Тема 5. Архітектурна форма на основі слова чи письма. Основи шрифтової композиції.	Практична робота	6 год.	Презентація, відеоматеріали, демонстрація унаочнення	Екзамен-перегляд

Політика курсу

Вимоги викладача та правила поведінки студентів на заняттях.

Комунікація та спільна співпраця є важливими компонентами засвоєння знань і професійних компетентностей під час вивчення курсу (модуля). Студент і викладач несуть спільну відповідальність за створення безпечного і сприятливого навчального середовища.

1. Студент зобов'язаний відвідувати усі аудиторні заняття та брати активну участь у навчальному процесі кафедри.
2. Недопустимі пропуски та запізнення студентами аудиторних занять. У разі пропуску заняття без поважних причин, які задокументовані, оцінка за проміжний контроль автоматично знижується на 10 %. Якщо пропуски становлять більше 50 % аудиторних занять то вважається, що такий студент не засвоїв програмовий матеріал курсу в повному обсязі, тому кількість балів на модульному контролі може становити не більше 60 балів.
3. Усі практичні завдання, які передбачені навчальною програмою дисципліни, повинні бути виконані вчасно та в повному обсязі, а також належним чином оформлені та представлені на екзаменаційну сесію (екзамен-перегляд). У разі незадовільної оцінки студент має право перездати курс у 7-денний термін. Несвоєчасне виконання поставленого завдання є неможливим.
4. В межах самостійної роботи студенти опрацьовують задані завдання, вивчають додатковий матеріал за темою, виконують практичні роботи для самоконтролю та з метою перевірки засвоєння ними знань та набутих навичок.
5. Студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності при виконанні практичних, самостійних, індивідуальних та контрольних завдань. У випадку списування і плагіату при виконанні завдання, студент отримує незадовільну оцінку. У разі повторного списування чи виявлення плагіату студент не допускається до семестрового заліку чи екзамену.
6. Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу (модуля) чи змісту практичних завдань протягом робочого часу усно, по електронній пошті або засобами повідомлень. За потребою студентів викладач призначає консультацію для аналізу практичної чи самостійної чи роботи студента. Відвідування таких консультацій за бажанням студента.
7. Викладач ознайомлює студентів з методичними рекомендаціями щодо виконання практичних, самостійних та контрольних робіт, наводить перелік питань та завдань для проведення підсумкової оцінки знань, надає питання

- до заліку чи екзамену. Все це гарантує високу ефективність навчального процесу і є обов'язковим для студентів.
8. Студенти мають право користуватися методичним забезпеченням та власними навчальними посібниками викладачів кафедри, а такожунаочненим матеріалом і літературою за фахом.
 9. Кожен викладач ставить перед студентами систему вимог та правила їх поведінки на аудиторних заняттях.
 10. В аудиторіях заборонено вживати їжу та напої (за винятком води та у разі медичної необхідності).
 11. Під час аудиторних занять заборонено користуватися мобільними телефонами та іншими цифровими електронними пристроями, які мають бути вимкнені або переведені у беззвучний режим. Ноутбуки чи планшети можуть використовуватися лише для виконання навчальних завдань за вимогою.

6. Політика виставлення балів

При оцінюванні враховуються бали набрані на поточному контролі (здача змістових модулів), підсумковому контролі (екзамен-перегляд) та за самостійну роботу.

На результат оцінювання також впливає присутність студента на заняттях та його активність під час практичної роботи. У разі пропуску заняття (занять) без поважних причин, які задокументовані, оцінка за проміжний контроль автоматично знижується на 10 %. Якщо пропуски становлять більше 50 % аудиторних занять то вважається, що такий студент не засвоїв програмовий матеріал курсу в повному обсязі, тому загальна кількість балів на підсумковому модульному контролі може становити не більше 60 балів.

Розподіл балів, що отримують студенти з навчальної дисципліни «Авторський шрифт», є сумою балів за виконання змістових модулів та отриманих під час іспиту. Максимальна кількість балів за вивчення даного курсу становить 100 балів: 60 балів за практичні завдання виконані впродовж семестру і 40 балів за екзамен.

Поточний контроль знань								Підсумковий контроль		Сума	
Модуль 1								залік	екзамен		
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						40	100
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4				
-	10	10	10	-	10	10	10				

Модуль 2												40	100
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 1							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T1	T2	T3	T4	T5	T6		
-	5	5	5	-	5	5	10	5					

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен, курсовий проект (робота), практика	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Підсумковий контроль знань

Питання до заліку чи екзамену.

Наводиться перелік питань та завдань для проведення підсумкової оцінки знань з навчальної дисципліни.

6. Критерії оцінювання навчальних елементів (тем)

Етапи виконання практичного завдання	Компетентності студента
Аналіз джерела творчості	Студент ґрунтовно досліджує, аналізує, проявляє вміння, володіє матеріалом, грамотно проводить аналіз, використовує набуті знання тощо.
Варіативне ескізування	Студент виконує ескізування, аналізуючи джерело творчості, проявляє творчі здібності.

Виконання творчих ескізів	Студент виконує творчі ескізи, застосовуючи різні техніки та засоби зображення, проявляє творчі здібності.
Проектне рішення	Студент володіє засобами проектної та кольорової графіки, професійно застосовує їх при виконанні проекту.
Самостійна робота	Студент використовує здобуті знання, формує професійні компетентності, уміння і навички для удосконалення та роботи над проектним рішенням того чи іншого завдання.

7. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка за національною шкалою	Сума балів	Оцінка ECTS	Визначення
Відмінно	90-100	A	Вичерпне розкриття змісту завдання. Засвоєння викладеного теоретичного матеріалу в повному обсязі. На високому рівні виконання всіх етапів навчального завдання, що передбачає використання набутих практичних навичок та вмінь. Грамотне композиційне вирішення графічного аркуша. Ґрунтовне застосування особливостей технологічного процесу виконання роботи. Творчий індивідуальний підхід у стилізації природних мотивів засобами площинно-декоративного рішення. Самостійний вибір способів виконання роботи. Вміле використання основних графічних засобів та технік поліхромної та чорно-білої графіки. Вільне застосування необхідного програмного забезпечення та інструментів при виконанні творчих завдань. Відповідними технічними засобами вираження композиційної єдності завдання. Вдале графічне, тональне та колористичне рішення завдання. Висока акуратність виконання й якісне оформлення роботи.
Добре	74-89	BC	Розкриття змісту завдання та вирішення поставленої проблеми. Виявлення системних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань. Стійкі практичні навички, але при виконанні роботи в матеріалі допущені незначні технологічні помилки. Відтворення

			<p>творчого задуму недостатньо відповідає поставленому завданню. Правильна, але не досить виразна ілюстративна стилізація природніх мотивів. Недостатньо виражена стилістична мова ілюстрації. Декоративне рішення ілюстрації природнього мотиву з незначними порушеннями в композиції графічного аркуша. Вміння користуватися основними виражальними засобами проектної графіки. Здатність до самостійного опрацювання практичних завдань.</p>
Задовільно	60-73	D	<p>Недостатнє розкриття змісту завдання. Виявлення знань навчального матеріалу на достатньому рівні для подальшого вивчення фахової дисципліни. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань. Але студент спроможний виправити їх за допомогою викладача. Слабе вираження образної стилізації основних мотивів зображення у відповідності до трансформації джерела творчості. Невиразність графічної мови виконання завдання. Можливість самостійного виконання роботи в матеріалі, але з порушеннями технологічного процесу. Недостатня охайність виконання роботи. Поверхнева обізнаність основної та додаткової літератури.</p>
Незадовільно	35-59	FX	<p>Часткове засвоєння навчального матеріалу, недостатньо сформовані практичні навички та вміння. Невиконання завдань в повному обсязі. Практичні роботи містять суттєві помилки, які потребують подальшого усунення. Відсутність образно-графічної та композиційної виразності завдання. Можливе повторне складання курсу.</p>
Незадовільно	0-34	F	<p>Незасвоєння більшої частини програмового матеріалу, невпевнене володіння основними термінами та поняттями. Що передбачені навчальним курсом. Значні помилки в практичних завданнях. Не володіння відповідними вміннями й навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань. Нездатність до самостійного виконання роботи в матеріалі. Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни.</p>

8. Література для вивчення дисципліни

Основна література

1. Кудрявцев А.І. Шрифт. Історія, теорія, практика.-М.: Університет Наталі Нестеровой, 2003.
2. Лесняк В.І. Графічний дизайн(основи професії).-К.: Биос Дизайн Букс, 2009.- 416 с.
- 3.Чебаник В. Графіка української мови/абетки.-К., 2004.
- 4.Шевченко В.Я. Композиція плаката. -Харків. Колорит, 2006.

Додаткова література

1. Адамов Е. Б. и др. Художественное конструирование и оформление книги. — М., 1971.
2. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. — М.: Прогресс, 1974.
3. Боумен У. Графическое представление информации. — М.: Мир, 1971.
4. Бринхерст Роберт. Основы стиля в типографике. — М.: Издатель Д. Аронов, 2006.
5. Герчук Ю. Я. Об искусстве шрифта. — М.: Книга, 1977.
6. Ефимов В. В. Великие шрифты. Книга 1. Истоки. — М.: ПараТайп, 2006.
7. Життя шрифту. Каталог виставки. — К., 2006.
8. Запаско Я. Українська рукописна книга. — Львів, 1995.
9. Иконников А., Степанов Г. Основы архитектурной композиции. — М., Искусство, 1971.
10. Капр А. Искусство шрифта. — Дрезден, 1978.
11. Капр А. Эстетика искусства шрифта. — М.: Книга, 1979.
12. Кричевский В. Г. Типографика в терминах и образах. — М., 2000.
13. Кудрявцев А. И. Шрифт. История, теория, практика. — М.: Университет Натальи Нестеровой, 2003.
14. Шицгал А. Г. Русский типографский шрифт. Вопросы истории и практика применения. — М.: Книга, 1985.